

STOEP

Een vrouw staat op de stoep met een thermoskan koffie. Ze heeft een sporttas bij zich, een klapstoel en een paar kartonnen bekertjes. Ze is dakloos.

IRIS:

Hier laat ik me niet vandaan verplaatsen.
Hier: sta, woon, en sterf ik.
Redenen genoeg om hier te willen zijn.

Vroeger liet ik mij alles overkomen.
Zo van: het is nu eenmaal zo.
En dan gelaten die schouders omhoog en omlaag.
Ik dacht er simpelweg niet aan dat ik het in de hand kon hebben.

Tot twee maanden geleden - ik had mijzelf een baan gegeven als koffie verkoopster op het station. Koffie uit mijn thermoskan. Mijn koffie verkocht ik een euro goedkoper dan de kiosk dat deed. Als het was gaan lopen, een goudmijn - wat zie ik? Een man de roltrap afkomen. In eerste instantie denk ik met een springer te maken te hebben. Ik heb er nog nooit één gezien. Maar als er één komt. Dan zoals hij, denk ik. Het heeft te maken met zijn houding. Heel gecontroleerd loopt hij. Kijkt hij. Maar hij springt niet. Sterker nog, wanneer de trein binnen komt, de deuren opengaan en iedereen instapt, blijft hij halverwege in zijn stap richting de deur staan. Niet vrijwillig lijkt het, eerder of iets hem tegenhoudt. Als bevroren, in een absurde houding. Aan de grond genageld. Als een pantomime speler. Doodstil. Zonder enige uitdrukking. Het is een bizar gezicht.

Het is fantastisch.
Om iemand niet te zien instappen.

Zag het meteen al.
Toen hij de roltrap afkwam al.
Dat ik naar hem kijken moest.
Dat moet je me nageven.

Van negen uur in de ochtend, tot een uur of één in de middag
staat hij daar, wezenloos, als een paspop.
En niemand die iets opvalt.

Omdat ik niet weet wat te doen...
En omdat ik me afvraag of ik wel iets moet doen...
Omdat dit het misschien wel is voor hem...
Deze houding...
Roep ik enkel 'Hallo'.
Tot ik te nieuwsgierig ben.
Op dat moment grijp ik zijn arm vast.
En zonder verder iets te zeggen sleur ik hem mee naar mijn
plek.
Twee bij twee.
Slaapzak, thermoskan, sloffen en een lolly.

En ik denk terwijl ik daar zo met hem sta.
Nu niet heel verbaasd gaan doen.
Nu niet op je hoofd gaan staan van verbazing.
Het kan toch gewoon, dat je niet instapt?
Niet verder gaat in je beweging?

Dus schenk ik hem koffie en zeg niets.

Vanaf dat moment besef ik me: je hoeft niet te vertrekken of
ergens aan te komen, je kunt jezelf tegenhouden.
Stilzetten.
Op pauze zetten. Dat dat het is.

Vanaf dat moment zie ik hem overal op perron 5a.
Starend naar de klok.
Bij de frisdrank automaat.
Naast de rookpaal.
En overal staat hij als bevroren.
Op mij te wachten.
We komen er al snel achter dat we het overal over eens zijn.
We praten met elkaar over treinen.
Soms ook over andere dingen.
Of de rookpalen mensen nu juist dichterbij elkaar brengt, of dat
het gewoon één grote belediging is. Wij vinden dat laatste.
Wij houden allebei meer van machines dan van de natuur. Als
we zouden willen wandelen, dan over het industrie terrein van
Rotterdam. Onze grote droom is instappen in een space shuttle.
Hoewel we allebei geen enkele behoefte hebben die droom te
verwezenlijken. Voor ons is dit het al. De gedachte.

Logisch natuurlijk dat ik denk dat hij voor mij komt.
Wie zou er niet van uitgaan?

Logisch toch?
Dat ik denk dat hij niet kan instappen...
Dat dat iets...
Dat dat iets dat hem tegenhoudt...
Dat die kracht die dat verhindert...
Dat die met mij te maken heeft.
En belooft daar iedere dag te zijn, op dat perron.
Wij samen niet verder dan het perron zelf.

Je moet niet denken dat het makkelijk is lang in één houding te staan.

Soms wanneer hij weer een hele tijd in een dergelijke wezenloze houding heeft gestaan begint hij te schreeuwen: maak er een einde aan dat de uitstoot van gassen ons en de hele planeet doet verstikken, dat we het meemaken, de Apocalyps, Apocalyps, calypts, calypts, lyps, lyps – blijft hij dan een uur in hangen – en dan de hel, de hel.
Dan geef ik hem een bekertje in zijn handen en dan wordt hij vanzelf weer rustig.

Soms schreeuw ik een paar keer 'calypts', of 'de hel' mee. Omdat het oplucht. Niet omdat we er iets mee bedoelen.
Wij zijn onder de indruk, omdat we beide stilstaan in die storm van aankomst en vertrek.
Wij zijn in evenwicht wanneer we elkaar aankijken.
En dit zou zo gebleven zijn.

Ze kennen me op dat station.

De reizigers.

De mannen, de controleurs, politie beambte. Iedereen. En zolang ik mijzelf rustig houd, ik mijzelf als het ware onzichtbaar maak, vallen ze me niet lastig.

Toen ik dus die man ontmoette met wie ik gezellig 'Apocalyps' en de 'Hel' mee brulde, kreeg ik als vanzelfsprekend een probleem. Ik werd een opvallend verschijnsel. Daar had ik rekening mee gehouden. Ik weet ondertussen hoe het allemaal werkt. Ik had als het ware mijn tas al gepakt en stond klaar voor een verhuizing, verplaatsing.

Ze gaan niet naar me luisteren, dat begrijp ik.

Daar hebben ze de tijd niet voor.

Al die werelden maar in de gaten te houden.

mijn station

station van de reizigers

station van de mannen

controleurs

politie beambte.

Op mijn station is de man een aanwinst, een grote gezelligheid.
In hun wereld een niet zo handig iets.
Een onhandig obstakel.

Alsof iemand die koffie drinken kan, lopen kan, praten en
schreeuwen kan, niet in een trein stappen kan! Natuurlijk wel.
Ze zijn niet gek. Laten niet met zich sollen.

In ieder geval, we stonden weer eens met zijn tweeën het één
en ander te schreeuwen langs de voorbijgangers heen, toen ze
kwamen. Ze zich lastig gevallen voelde. De politie beambte.

Uit totale paniek.

Totale paniek. Weet niet waar vandaan. Schreeuw ik: hij
begint, hij begint. Hij daar, ik doe maar wat mee. Dus, dus,
dus.

Toen ze zeiden: er staat niemand, je staat tegen het luchtledige
te schreeuwen, zei ik: dat is ook zo, dat is ook zo.

Ging met ze mee.

Negeerde hun laspak, onhandig obstakel, niet zo handig iets.

Terwijl hij daar alleen staat.

Helemaal geschrokken, beetje verdrietig.

Met leeg koffiekopje, op blote voeten op vieze slaapzak.

Pijn heeft hij.

Terwijl ik hem recht aankijk en schreeuw:

hij is er niet.

Hij is weg.

Hij is weg.

Op dat moment stapt hij in.

Floep.

In de trein naar Oberhausen in.

Ik heb hem weg gepraat.

Ben hem achterna gerend.

Het spoor over.

En nu ben ik hier.

Op de stoep.

Alles weg.

Alles weg.

Had me niet zo makkelijk moeten laten verplaatsen.

Had me moeten verzetten.

Had er moeten staan.

Moeten zeggen: je bent een held.
Laten we samen weigeren te bewegen.
Laten we het vanaf nu af aan weigeren.
Niet meer verplaatsen.
Dat dit het is.
Vanaf nu echt is.

Hij, net als ik.
Niet verder dan het perron zelf.
Wij samen bevroren naast de frisdrankautomaat.
Omdat daar staan met z'n tweeën genoeg is.

Denk: laat me dit allemaal maar overkomen.
De verplaatsing, die constante beweging.
Zo raak ik alles kwijt.
Mijn vriend, mijn plek.
En neem een besluit, waar ik totaal voor ga.
Ik verplaats mij niet meer.
Beweeg me niet meer.
Heldhaftig en serieus.

En zo sta ik hier.
Van daar tot hier.
Van twee maanden geleden tot zover.

Oberhausen, waarom?
Ze komen er vandaan en gaan erheen.
Met hun aktetassen,
Sportschoenen,
mobieltjes, in van die kleine handtasjes.

Al die bewegingen. Die treinen,
Al die richtingen.
Mensen.

Ze heffen elkaar op.
Iedereen constant.
Een stoelen dans.
Om op de oppervlakte te blijven.
Om niet de diepte in te gaan.
De diepte in.
Toegeven dat het nergens om gaat.
Die bewegingen...
Alsof ze zichzelf ontwijken...
Ze, de reizigers.

Daar doe ik dus niet meer aan mee.
Daar geef ik dus niet meer aan toe.

Aan die drang te bewegen.
Overall vandaan te bewegen.
Ik kan me wat.
Het overkomt me niet meer.
Het maken van een beweging,
Is nooit het gevolg van een beslissing.
Daar ben ik van overtuigd.
Eerst komt er de beweging, en dan het besluit dat die beweging
logisch maakt.
Het is iets dat je gebeurt.
Maar waar je niet aan toe hoeft te geven.

Soms denk ik dat ik alles gedroomd heb.
Mijn werk, de vriend.
Soms denk ik dat het werkelijk gebeurd is.
Zoals je dat van dromen kunt denken.
En van de werkelijkheid,
natuurlijk, ik ben niet gek.
Vroeger werd er wel eens gevraagd: wat wil je worden later?
Dan zei ik nooit: koffie schenker.
Dat werk heeft mij uitgekozen.
Dat heb ik veel later logisch gemaakt.

Nu ik hier sta en niet beweeg maak ik dat gewoon logisch.
Mijn eerste zin zou dan kunnen zijn:
Stilstaan bevalt me.

Mijn tweede:
De dingen vallen me meer op.

Dan geef ik voorbeelden:
De bomen.
De voorbijgangers.
Honden.
Katten.
Auto's, geparkeerd en rijdend.

Conclusie:
Er is genoeg.
Te zien.
Wat er gebeurt.

En verder:
Ik verheug me.
Op wat er gebeurt wanneer ik me wel beweeg.
Waar ik me allemaal heen kan gaan.
Wat er zou kunnen gebeuren.
Dat kunnen denken is voldoende.

Je zou kunnen zeggen,
dat ik niets uitsluit.
Alles een optie is.
De wandeling over het industrie terrein.
De space shuttle.
Een reële optie.

Eerst naar Amerika.
Dan vliegles.
Wiskunde.
Meteorologie.
Psychologie.
En dan hop.
De ruimte in.
Met een enorme vaart.
Terwijl ik zelf in het luchtledige,
Stil lijkt te hangen.
Voor maanden, jaren.
Beweeg ik mij de grootste afstanden.
Zonder te bewegen.
Dan ben ik zover geweest als iemand maar geweest kan zijn.
Dan heb ik mij zo weinig bewogen als een gevangen.

En nog meer:
Ik leer de plek echt kennen.
Tot in de poriën.

Kan hier rustig mijn bezoek ontvangen.
Dat het iedereen en ook mijzelf duidelijk is waar ik ben.
Hier.
Hier ben ik gekomen.

Er is genoeg te zien,
wat er gebeurt.